

Załącznik do Uchwały Nr...../...../14
Rady Gminy Wiślica z dnia
2014 r.

GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH W GMINIE WIŚLICA
NA LATA 2014-2020

Wiślica 2014

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. PROCEDURA TWORZENIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIŚLICA	5
1.1 Podstawa opracowania strategii	5
1.2 Podstawy prawne	6
1.3 Wykorzystane materiały, dokumentacje przy opracowaniu strategii	6
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY WIŚLICA	7
2.1 Położenie geograficzne, zaludnienie	7
2.2 Pozarolnicze formy działalności	8
2.3 Szkolnictwo	9
2.4 Służba zdrowia	9
2.5 Aktywność kulturalna i sportowa	9
2.6 Bezpieczeństwo publiczne	10
III. CHARAKTERYSTYKA POMOCY SPOŁECZNEJ	11
3.1 Cele pomocy społecznej	11
3.2 Zasady udzielania świadczeń z pomocy społecznej	12
3.3 Świadczenia z pomocy społecznej	14
3.4 Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym	14
3.5 Zadania własne gminy	15
3.6 Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej	16
3.7 Realizacja zadań gminy w zakresie pomocy społecznej	16
IV. DIAGNOZA I ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WIŚLICA	17
4.1 Bezrobocie	17
4.2 Ubóstwo	21
4.3 Niepełnosprawność	22
4.4 Alkoholizm	25
V. WIZJA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WIŚLICA	29
5.1 Wizja gminy	29
VI. CELE STRATEGICZNE GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WIŚLICA	29
VII. ANALIZA SWOT	34
VIII. MONITORING STRATEGII	36
ZAKOŃCZENIE	37

WSTĘP

Zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 12 marca o pomocy społecznej (Dz.U.z 2013 poz182) do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja Gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wiślica na lata 2014-2021 traktowana jest jako długofalowy program działania.

Przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym, stoją do rozwiązania trudne problemy społeczne. Pogłębiające się dysproporcje dochodowe rodzin, zjawiska związane ze sferą ubóstwa, niedostatek materialny rodzin, problemy egzystencji osób samotnych i starszych oraz niepełnosprawnych - tworzą powiązany ze sobą konglomerat problemów społecznych, które decydują w istocie o sposobie odczuwania jakości życia przez społeczność lokalną.

Od skuteczności ich rozwiązania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi gmina. Rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, dlatego celowe jest strategiczne podejście, również na poziomie lokalnym, do zagadnień ze sfery polityki społecznej. Wyrazem takiego podejścia jest „Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych”, kierująca działania władz samorządowych i instytucji pomocy społecznej (głównie Ośrodka Pomocy Społecznej). Wytyczenie strategicznych kierunków, oparte jest na wnikliwej diagnozie problemów społecznych występujących w Gminie Wiślica. Nie są one wyjątkowe, występują w naszym regionie i w innych obszarach kraju. Jednak intensywność i skala występowania poszczególnych zjawisk jest charakterystyczna dla gminy. Zintegrowane podejście do problemów sfery społecznej zaprezentowane w strategii, pozwala na przyjęcie nowych rozwiązań w celu ograniczenia niekorzystnych zjawisk. Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną (zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki), a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych w skali gminy.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracą z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: oświata, służba zdrowia, policja, sądownictwo i in.

W ujęciu strategicznym pomoc społeczna w Gminie Wiślica, nie koncentruje się wyłącznie na udzielaniu wsparcia materialnego potrzebującym. W ramach wypracowanej strategii przyjęto nowoczesne podejście do tak ważnej sfery, jaką jest problematyka społeczna nastawione na:

- wzmocnienie postaw aktywnych,
- wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej,
- ściśle powiązanie działań instytucji i organizacji społecznych: sfery oświaty, służby zdrowia, sądownictwa w wypracowaniu lokalnego systemu reintegracji społecznej i zawodowej osób z problemami społecznymi.

W modelu strategicznym pomocy społecznej istotną rolę odgrywa system wsparcia psychologicznego, umocnienie postaw aktywnych w każdej sferze obszaru społecznego i problemów indywidualnych, poradnictwa prawnego, pedagogicznego i wyspecjalizowanej pracy socjalnej połączonej ze stymulowaniem postaw „progospodarczych” wśród lokalnej społeczności. Problemy społeczne nie są cechą pojedynczych osób, ale całych środowisk, rodzin, grup społecznych i takie postrzeganie zjawisk, pozwala na strategiczne rozwiązania społeczne na poziomie lokalnym. Systemowe podejście daje szansę na rozwiązania strukturalne i skuteczne wyłączenie osób z systemu pomocy społecznej w wyniku ich reintegracji zawodowej.

Zmiany w funkcjonowaniu pomocy społecznej w kierunku rozwiązań systemowych stanowią szansę na to, że następne pokolenie, nie stanie się podopiecznymi pomocy społecznej. Ważną częścią strategii społecznej jest wypracowanie propozycji projektowych związanych z europejskimi funduszami strukturalnymi. Wzmacnia to system instytucjonalnej pomocy o nowe formy i rodzi partnerstwo organizacyjno -finansowe, co daje szansę na skuteczniejsze działania w sferze łagodzenia problemów społecznych w Gminie Wiślica .

W obszarze problemów społecznych rodziny trudności występują najczęściej w związku z bezrobociem, chorobami, przemocą fizyczną i psychiczną, bezradnością w podejmowaniu działań wobec osób niepełnosprawnych, konfliktami wewnątrz rodziny spowodowanymi rozwodem lub roszczeniami materialnymi, trudnościami emocjonalnymi, trudnościami wychowawczymi z dziećmi, przestępczością nieletnich, uzależnieniem od alkoholu lub narkotyków, sieroctwem naturalnym lub społecznym,

Dotychczasowe doświadczenia pracy instytucji społecznych w tym szczególnie Ośrodka Pomocy Społecznej, ukazują, że tylko w strategicznym podejściu należy upatrywać szans trwałego rozwiązania powyższych problemów.

1. PROCEDURA TWORZENIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH. PROCEDURA TWORZENIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE STOPNICA.

1.1 Podstawa opracowania strategii.

Podstawę opracowania strategii stanowiły materiały źródłowe powstałe i zgromadzone przez kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiślicy. Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną, zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki, a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych w skali gminy.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Gminy Wiślica została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiślicy, uzyskane w toku bieżącej jego działalności, dane uzyskane z Urzędu Gminy Wiślicy, Powiatowego Urzędu Pracy w Busku Zdroju oraz w oparciu o informacje od instytucji współpracujących z ośrodkiem pomocy społecznej.

Na podstawie powyższych danych przygotowano analityczne materiały źródłowe, niezbędne dla diagnozy sytuacji społecznej w Gminie Wiślicy, co pozwoliło na wypracowanie kierunków strategicznych działań odniesionych do rzeczywistych problemów społeczności lokalnej i wskazanie skutecznych kierunków działań dla ich rozwiązania, a także ustalenie układu współpracy instytucjonalnej dla poszczególnych problemów społecznych. W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej, została opracowana strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej na najbliższe lata, która jest rozwinięciem działań oraz założeń programowych realizowanych w sferze pomocy społecznej w gminie Wiślica.

Dokument jest syntezą wypracowanych kierunków strategicznych dla realizacji polityki społecznej Gminy Wiślica. W procesie monitoringu realizacji strategii, kierunki i działania powinny być aktualizowane i dostosowane do zmieniającej się rzeczywistości i otoczenia społeczno-gospodarczego. Przyjęcie strategii stanowi proces otwierający długoterminowe planowanie polityki społecznej, tj. na lata 2014-2020.

Strategia jest dokumentem stanowiącym podstawę do podejmowania długofalowych zintegrowanych działań rozwojowych w sferze pomocy społecznej. Cele i kierunki działań są zgodne ze wskazaniami innych dokumentów o charakterze programowym z obszaru polityki społecznej.

1.2 Podstawy prawne.

Podstawą do opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych są następujące akty prawne:

- 1) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (tj.Dz. U. 2013, poz. 182 z późn. zm.),
- 2) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2013r. poz. 1456),
- 3) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj.: Dz. U. z 2012r. poz. 788 z późn. zm.),
- 4) Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego dnia 19 sierpnia 1994 r. (tj.: Dz. U. z 2011, Nr 231,poz. 1375 z późn. zm.),
- 5) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj.: Dz. U. z 2013r. poz. 674 z późn. zm.),
- 6) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj.: Dz. U. z 2008r. Nr 164 poz. 1027 z późn. zm.),
- 7) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj.: Dz. U. z 2012r. poz. 1356 z późn. zm.),
- 8) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r.Nr 180,poz.1493 z późn. zm.),
- 9) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (tj.: Dz. U. z 2011r. Nr 127 poz. 721 z późn. zm.),
- 10) Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tj.: Dz. U. 2005, Nr 31, poz. 266 z późn. zm.).

1.3 Wykorzystane materiały, dokumentacje przy opracowaniu strategii.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiślicy została opracowana na podstawie dostępnych dokumentów, opracowań i informacji o charakterze analitycznym, diagnostycznym i strategicznym oraz na podstawie zebranych danych statystycznych. W szczególności są to:

- 1) Sprawozdania MPiPS - 03 Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiślicy za rok 2011,2012.
- 2) Sprawozdania MPiPS - 01 Powiatowego Urzędu Pracy w Busku Zdroju za rok 2011 i 2012.

- 3) Informacja Policji w Solcu Zdroju
- 4) Informacja Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wiślicy.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY WIŚLICA

2.1 Położenie geograficzne, zaludnienie.

Gmina Wiślica zajmuje około 100 km² i położona jest w południowej części województwa świętokrzyskiego w powiecie buskim. W skład gminy wchodzi 20 sołectw, wśród których pod względem powierzchni to Górki, natomiast pod względem liczby ludności Wiślica. Najmniejsze sołectwa to Brzezie oraz Hołudza.

Wiślica położona jest w południowo-zachodniej części wyżyny małopolskiej w regionie Niecki Nidziańskiej. Sąsiaduje z 6 gminami:

- Busko-Zdrój
- Pińczów
- Złota
- Czarnocin
- Opatowiec
- Nowy Korczyn

Wiślica jest gminą typowo rolniczą i większa część jej powierzchni przeznaczona jest pod uprawy rolnicze. Spowodowane jest to wysoką jakością gleb, występujących na jej terenie oraz korzystnymi warunkami klimatycznymi.

Dodatkowo gmina Wiślica posiada świetne warunki ekologiczne, gdyż w promieniu 65 km nie ma uciążliwego przemysłu, a prawie cały jej teren położony jest na terenie Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny. Gmina Wiślica jest bardzo słabo zalesiona-zaledwie 3 % jej powierzchni to lasy. Biorąc pod uwagę sytuację ekonomiczną gminy Wiślica można jednoznacznie stwierdzić, iż jest ona w dużej mierze uzależniona od rolnictwa. Większość jej mieszkańców zatrudniona jest w rolnictwie i stąd czerpie źródła utrzymania. Tylko mały procent ludności zatrudniony jest w działalności pozarolniczej.

Gmina Wiślica, pod względem swej struktury, podobna jest do pozostałych nieuzdrowiskowych gmin powiatu buskiego. Powiat ten, na tle województwa świętokrzyskiego, wyróżnia się przede wszystkim dwoma rzeczami: Po pierwsze, na terenie powiatu buskiego znajdują się znane w całym kraju uzdrowiska w Busku-Zdroju oraz Solcu-Zdroju, co wiąże się z szeregiem konsekwencji. Po drugie, w konsekwencji powyższego, zauważalną jest różnica w poziomie ekonomicznym gmin uzdrowiskowych i nieuzdrowiskowych. Generalnie, powiat buski wyróżnia się typowo rolniczym charakterem. W porównaniu do innych powiatów, wysoki jest odsetek osób zatrudnionych w rolnictwie.

Jak już wspomniano, Wiślica zalicza się do gmin typowo rolniczych i tym samym zmaga się z problemami społecznymi charakterystycznymi dla tego rodzaju społeczności. Głównie są to:

- wysokie ukryte bezrobocie,
- słaby dostęp do służb publicznych,
- marginalizacja problemów gminy przez władze województwa oraz
- uzależnienie od czynników wpływających na rolnictwo, czyli głównie od warunków klimatycznych.

Jednakowoż, bliskość gmin uzdrowiskowych stwarza miejsca pracy również dla mieszkańców Wiślicy. Jest to także znakomita okazja do aktywizowania turystyki w gminie, choćby poprzez goszczenie turystów odwiedzających uzdrowiska.

Gminę zamieszkuje 5 903 ludności (stan na dzień 31.12.2012r.). Obserwuje się w ostatnich latach spadek ludności gminy.

Tabela Nr 1. Struktura ludności w Gminie w Wiślica w latach 2011-2012.

Wyszczególnienie	Na dzień	Na dzień
	31.12.2011	31.12.2012
Ogółem ludności:	5 922	5 903
w tym kobiet:	3 024	3 006
w tym mężczyzn:	2 898	2 897

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z zestawienia informacyjnego o osobach z bazy Ewidencji Ludności Urzędu Gminy w Wiślicy.

2.2 Pozarolnicze formy działalności.

Na terenie Gminy Wiślica brak zakładów przemysłowych jak również przedsiębiorstw produkcyjnych. Na dzień 31.12.2012 r. zarejestrowanych było 165 podmiotów gospodarczych. Znaczną grupę stanowią usługi, tj. 81 podmiotów oraz przemysł i budownictwo 45 podmiotów.

Tabela Nr 2. Podmioty gospodarcze wg rodzajów działalności.

Wyszczególnienie	Rok 2012
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	39
Przemysł i budownictwo	45
Usługi	81
Ogółem	165

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CEiDG

2.3 Szkolnictwo.

Na terenie gminy są dwie szkoły podstawowe: Zespół Szkolno - Przedszkolny w Wiślicy , Szkoła Podstawowa w Skotnikach Dolnych i Gimnazjum w Wiślicy. Obwód szkolny obejmuje wszystkie wsie w granicach administracyjnych gminy. Do Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Wiślicy dowożeni są uczniowie zorganizowanym przez gminę transportem. Dowozem łącznie objętych jest około 408 uczniów. Do szkół podstawowych w Wiślicy , Skotnikach Dolnych uczęszcza łącznie 363 uczniów (stan na dzień 31.12.2012 r.). Liczba dzieci uczęszczających do gimnazjum na koniec 2012 r. wynosiła 174. Dzieci z terenu Gminy Wiślica uczęszczają również do szkół podstawowych na terenie gminy Busko Zdrój.

Wychowanie przedszkolne prowadzone jest w przedszkolu działającym przy Zespole Szkolno- Przedszkolnym w Wiślicy . Na dzień 31.12.2012 r. uczęszczało do przedszkola 50 dzieci.

Tabela Nr 3. Szkoły podstawowe i Gimnazjum w Gminie Wiślica

Wyszczególnienie	Liczba oddziałów		Liczba dzieci	
	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2011	Rok 2012
Zespół Szkolno Przedszkolny w Wiślicy	16	14	325	301
Szkoła Podstawowa w Skotnikach Dolnych	7	7	66	62
Gimnazjum w Wiślicy	9	9	178	174

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wiślicy .

2.4 Służba zdrowia.

Na terenie gminy funkcjonuje Samorządowy Zakład Opieki Zdrowotnej w Wiślicy . W zakładzie przyjmują lekarze rodzinni oraz można skorzystać z porad specjalistów: pediatry, ginekologa, stomatologa. Opiekę świadczą również pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej, które obejmują kompleksową opieką osoby zdrowe, osoby chore, niepełnosprawne, niemowlęta, dzieci. Zgodnie z ustawą o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych pielęgniarka planuje i realizuje kompleksową opiekę lekarską i pielęgnacyjną nad świadczeniobiorcą w zakresie: promocji zdrowia i profilaktyki chorób, świadczeń pielęgnacyjnych, świadczeń diagnostycznych, świadczeń leczniczych, świadczeń rehabilitacyjnych.

Specjalistyczną opiekę medyczną zapewniają: Szpital Powiatowy w Busku - Zdroju

Na terenie gminy znajdują się dwie apteki.

2.5 Aktywność kulturalna i sportowa.

Bardzo ważnym aspektem rozwoju w szczególności młodzieży jest odpowiedni i szeroki dostęp do kultury i dziedzictwa kulturowego własnego, lokalnego społeczeństwa, co pozwala na

pełne kształtowanie świadomości społecznej człowieka. Również w Wiślicy aktywność kulturalna powinna być istotną sprawą.

Jednak z racji tego, że Wiślica to gmina typowo rolnicza, prawidłowe zorganizowanie i przykładanie wielkiej wagi do spraw kultury jest utrudnione. Spowodowana jest to faktem, iż rodziny mieszkające na terenie gminy po pierwsze dbają o zapewnienie środków do życia członkom rodziny, natomiast mniejsze znaczenie przybiera kultura. Podobnie jak w innych gminach rolniczych, wydatki na kulturę spychane są na sam dół hierarchii wydatków gospodarstw domowych.

Mimo tych trudności finansowych, władze gminy powinny jednak starać się dbać o rozwój kulturalny gminy. Wiślica ma ułatwione zadanie, gdyż na terenie gminy znajdują się zabytki znane na terenie całej Polski, co powinno zachęcać młodzież do poznawania historii swojego regionu. Dobrze zachowane zabytki na pewno ułatwiają dotarcie do młodych ludzi.

Na terenie gminy brak jest ośrodka stanowiącego centrum kulturalne. Baza kulturalna to przede wszystkim wiejskie świetlice środowiskowe oraz Muzeum Regionalne w Wiślicy. Z działań kulturalnych na terenie Wiślicy można odnotować imprezę „Dni Wiślicy” oraz imprezy ogólnogminne organizowane przez Szkołę Podstawową i Gimnazjum w Wiślicy.

W kontekście prowadzonej polityki społecznej bardzo istotną sprawą z punktu widzenia zdrowia, niepełnosprawności i wychowania odgrywa rozwój masowego sportu. Głównym problemem tej dziedziny społecznej jest bardzo słaba baza sportowa, która mogłaby służyć powszechnemu uprawianiu sportu. W Wiślicy istnieje zespół piłki nożnej „Gród” Wiślica, który bierze udział w rozgrywkach A-klasy. Jednak jeśli chodzi o inne dyscypliny sportu, brak jest odpowiedniej bazy sportowej. Poza piłką nożną, na terenie gminy istnieje jeszcze klub bilardowy „Miłek” w Chotlu Czerwonym z siedzibą przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Wiślicy, który osiąga dobre rezultaty w rozgrywkach wojewódzkich.

Podsumowując, jeśli chodzi o bardzo istotny, z punktu widzenia zdrowotnego, sportowy rozwój gminy, na terenie Wiślicy jest pod tym względem wiele do zrobienia. Jednak władze gminy powinny się starać o poszerzenie i rozbudowanie zaplecza sportowego na jej terenie, gdyż zaniedbanie tej sprawy w obecnych latach, niekorzystnie odbije się na zdrowiu mieszkańców w przyszłych latach.

2.6 Bezpieczeństwo publiczne.

Na terenie gminy działa Posterunek Policji zlokalizowany w Solcu-Zdroju, podległy Komendzie Powiatowej Policji w Busku-Zdroju. Swoim zasięgiem obejmuje gminę Wiślica.

Liczba przestępstw, na terenie Gminy przedstawiała się następująco:

Tab. 4 Liczba i rodzaj przestępstw w latach 2011-2012

Rok	Zabójstwa	Rozboje i wymuszenia	Bójki i pobicia	Kradzieże z włamaniem	Pijani kierowcy	Požary	Znęcanie	Inne
2011	-	-	1	7	25	-	1	12
2012	-	-	-	4	26	-	3	23

Źródło: Dokumentacja Posterunku Policji w Solcu Zdroju

Z przedstawionych wyżej danych wynika, że na terenie gminy występują głównie przestępstwa przeciwko mieniu oraz wypadki drogowe często z udziałem pijanych kierowców, a także odnotowano przestępstwa znęcania się nad członkami rodziny.

Tab. 5 Przestępczość ogółem w latach 2011-2012

Ogółem przestępstwa	2011	2012
Na terenie działania posterunku	46	56

Źródło: Dokumentacja Posterunku Policji w Solcu Zdroju.

III. CHARAKTERYSTYKA POMOCY SPOŁECZNEJ.

3.1 Cele pomocy społecznej.

Pomoc społeczna jest jedną z dziedzin polityki społecznej państwa. Stanowi istotny element zabezpieczenia socjalnego. Działania prowadzone w zakresie pomocy społecznej mają na celu umocnienie poczucia bezpieczeństwa socjalnego i rodzin oraz udzielenie im pomocy w przypadku trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie przezwyciężyć, przy wykorzystaniu własnych środków, możliwości i uprawnień. Obowiązek realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej w zakresie przewidzianym ustawą z dnia 12 marca 2004 roku (tekst jednolity: Dz. U. z 2013r. poz. 182 z późn. zm.).

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc ta ma na celu umożliwić przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są same w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej

uwarunkowane jest wykazaniem się własną aktywnością w zakresie zaspokajania swych potrzeb życiowych. Pomoc społeczna nie może stanowić stałego źródła utrzymania, zwłaszcza, jeśli chodzi o osoby, które mają wszelkie warunki ku temu, aby podjąć pracę. Zakłada się, że pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego uaktywnienia się osoby korzystającej ze świadczeń, a także jej integracji ze środowiskiem.

Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i możliwościom pomocy społecznej.

Pogłębiające się zjawisko ubóstwa rodzin, związane z bezrobociem, problemy egzystencji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin szczególnie wielodzietnych, uzależnienie to trudne problemy społeczne, które stoją do rozwiązania przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym.

Osoby i rodziny, które korzystają z pomocy społecznej obowiązane są do współdziałania w rozwiązywaniu swoich trudnych sytuacji życiowych przy wsparciu ze strony pracownika socjalnego.

Wysoce niepokojące jest także trwałe uzależnienie się od pomocy społecznej i niechęć do podejmowania osobistej odpowiedzialności za los własny i własnej rodziny. Osoby korzystające z pomocy ośrodka wykorzystują pomoc społeczną jako naturalny i należny sposób świadczenia pomocy ze strony państwa.

Jednym z głównych celów prowadzonej polityki społecznej powinno być, zatem wyrobienie umiejętności społecznych w takim zakresie, aby mieszkańcy potrafili samodzielnie rozwiązywać pojawiające się przed nimi problemy i zagrożenia, a instytucje państwowe i samorządowe winny pełnić wobec jednostek, rodzin i organizacji społecznych jedynie rolę pomocniczą.

3.2 Zasady udzielania świadczeń z pomocy społecznej

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 8) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;

- 9) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 10) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych;
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 13) alkoholizmu lub narkomanii;
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt. 1, 2, 3 ustawy o pomocy społecznej:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 542 złotych miesięcznie,
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 456 złotych miesięcznie,
- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art.7 pkt.2-15 ustawy o pomocy społecznej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej. Przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,
realizacji zadań wynikających z rozeznania potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej w samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej jej przedstawiciela bądź innej osoby, za zgodą zainteresowanego lub na wniosek przedstawiciela ustawowego. Pomoc może być także udzielona z urzędu. Rodzina lub osoba zgłasza się po pomoc do ośrodka pomocy społecznej w miejscu zamieszkania. Decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy wymagają przeprowadzenia uprzednio wywiadu środowiskowego (rodzinnego) przez pracownika socjalnego.

3.3 Świadczenia z pomocy społecznej.

Zgodnie z zapisem art.36 ustawy o pomocy społecznej, świadczeniami z pomocy społecznej są: świadczenia pieniężne i świadczenia niepieniężne. Do pomocy finansowej zaliczamy: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie się, pomoc na usamodzielnienie się oraz na kontynuowanie nauki, świadczenia pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka -polskiego dla cudzoziemców , którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przez sąd. Natomiast do świadczeń niepieniężnych: pracę socjalną, bilet kredytowy ,składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie się, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo-wychowawczej. Ponadto ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku określa szczegółowo zakres zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym oraz zadania własne gminy.

3.4 Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie *przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu*

Zdrowia'.

- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.

3.5 Zadania własne gminy.

Do zadań własnych gminy należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;

- 5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

3.6 Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5 a;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

3.7 Realizacja zadań gminy w zakresie pomocy społecznej.

W 2012 roku w ramach realizacji zadań własnych z pomocy społecznej skorzystało 244 rodzin, w tym 833 osoby. Wartość przyznanych świadczeń to 185 787 zł. W tym z zasiłków okresowych skorzystało 13 rodzin w tym 31 osób na łączną kwotę 9 435 zł., a z zasiłków celowych i pomocy w naturze - 143 rodzin w tym 411 osoby na łączną kwotę 78 425 zł. Natomiast pracą socjalną było objętych 244 rodzin w tym 833 osób.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej szczególny nacisk kładzie na realizację wieloletniego rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Dożywianiem w szkołach oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych objętych było 210 dzieci, z czego 3 dzieci - z całodziennego wyżywienia, a 5 z pełnego obiadu. Łączna liczba sfinansowanych posiłków to 34 016zł. Koszt realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w ramach przyznanej dotacji z budżetu państwa wynosił 61 148 zł, natomiast z zadań własnych

15 852 zł.

Tabela Nr 6. Przyczyny udzielania pomocy społecznej w Gminie Wiślica w roku 2011 i 2012

Lp.	Przyczyny udzielania pomocy	Rok 2011	Rok 2012
1.	Ubóstwo	79	54
2.	Sieroctwo	0	0
3.	Bezdomność	0	0
4.	Bezrobocie	60	61
5.	Niepełnosprawność	32	44
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	90	94
7.	Przemoc w rodzinie	0	1
8.	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
9.	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	1	1
10.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	149	131
11.	Trudność w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0
12.	Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	3
13.	Alkoholizm lub narkomania	2	2
14.	Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	8	6
15.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	2	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MPiPS – 03 za rok 2011 i 2012.

IV. DIAGNOZA I ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WISLICA.

4.1 Bezrobocie.

Bardzo ważną sprawą, z punktu widzenia polityki socjalnej gminy, jest problem bezrobocia. Posiadanie stałego dopływu comiesięcznych dochodów jest dla mieszkańców gwarancją stabilizacji oraz prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Regularne dochody zapewniają również godne życie, a także zapobiegają wykluczeniom społecznym oraz wszelkim patologiom. Dlatego każda gmina powinna dążyć do jak najmniejszego poziomu bezrobocia, pomagać osobą szukającym pracy oraz stwarzać korzystne warunki dla inwestorów. Samorząd gminny szczególną uwagę musi zwracać na długotrwale bezrobotnych, gdyż ta grupa społeczna jest szczególnie narażona na wykluczenia społeczne. Walka z bezrobociem możliwa jest na kilka sposobów, najskuteczniejsze wydają się wszelkiego rodzaju kursy podnoszące kwalifikacje oraz poradnictwo w sprawach związanych z rynkiem pracy.

W Gminie Wiślica dużym problemem jest bezrobocie a co za tym idzie niski poziom zamożności znacznej części społeczności lokalnej. Bezrobotnym zgodnie z definicją ustawową jest to osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie. Statystyki bezrobocia nie odzwierciedlają w pełni jego obrazu ze względu na duży stopień, tzw. bezrobocia

ukrytego” oraz pracy „na czarno”. Problem dotyka przede wszystkim sektora rolnictwa oraz szeroko rozumianej przedsiębiorczości pozarolniczej. Bezrobocie w rolnictwie ma charakter ukryty. Oszacowanie jego skali jest rzeczą trudną jednak biorąc pod uwagę znaczną liczbę osób pozbawionych jakiegokolwiek formy zabezpieczenia socjalnego można w sposób zdecydowany stwierdzić, że jego skala jest znaczna. Równie znaczącym problemem jest bezrobocie wśród ludzi młodych, wchodzących na rynek pracy. Jest to niezwykle niekorzystna sytuacja a jej skutki mogą być widoczne również w przyszłości. Dlatego też konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na problem bezrobocia wśród tej grupy ludności.

Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej. Bezrobocie przyczynia się do zubożenia materialnego, wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki. Długotrwałe pozostawanie bez pracy ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Skutkiem utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych oszczędności i długów. W trudnej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia z powodu niskich dochodów, długotrwałej choroby, wielodzietności. W tych rodzinach brak środków finansowych prowadzi do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe. Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pojawienie się bezrobocia w rodzinie oznacza nie tylko stratę czasem jedyne źródła dochodu stanowiącego podstawę egzystencji, lecz prowadzi również do utraty bezpieczeństwa socjalnego. Osoba bezrobotna nie jest w stanie utrzymać siebie i swojej rodziny, a co gorsze nie może również zaspokoić nawet podstawowych potrzeb swych domowników. Bezpośrednim i najbardziej widocznym skutkiem bezrobocia jest obniżenie standardu materialnego. Bezrobocie mężczyzn ma bardziej negatywne skutki dla rodziny niż bezrobocie kobiet. Mężczyzna doświadcza bowiem większej frustracji, obniżenia pozycji w rodzinie, utraty autorytetu.

Bezrobocie pociąga za sobą niebezpieczne skutki psychospołeczne. Długotrwały brak pracy prowadzi bowiem do wzmocnienia poczucia izolacji społecznej, pogorszenia poczucia własnej godności wśród bezrobotnych i wzrostu konfliktów w rodzinie. Istotnym jest też, że w tej grupie osób większość ma duże oczekiwania i wymagania wobec instytucji pomocy społecznej, czego efektem jest to, że wielu bezrobotnych świadczeniobiorców jest sfrustrowanych swoim położeniem.

Stan bezrobocia na terenie Gminy Wiślica obrazuje poniższa tabela.

Tabela Nr 7. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Wiślicy w latach 2011 i 2012.

Wyszczególnienie		Bezrobotni zarejestrowani na dzień					
		31.12.2011 r.			31.12.2012 r.		
		Bezrobotni razem	Kobiety	Mężczyźni	Bezrobotni razem	Kobiety	Mężczyźni
Wiek	18-24	86	48	38	72	32	40
	25-34	79	48	31	95	50	45
	35-44	30	17	13	35	17	18
	45-54	21	10	11	22	8	14
	55-59	17	3	14	13	3	10
	60-64	2	0	2	3	0	3
Wykształcenie	Wyższe	39	28	11	38	29	9
	policealne, średnie zawód.	71	35	36	74	33	41
	średnie ogólnokształ	24	19	5	14	7	7
	zasadnicze zawodowe	60	26	34	68	20	48
	gimnazjalne i poniżej	41	18	23	46	21	25
Staż pracy ogółem	od 1 roku	29	15	14	33	15	18
	1-5	57	33	24	67	33	34
	5-10	21	12	9	21	10	11
	10-20	11	6	5	20	8	12
	20-30	12	3	9	11	1	10
	30 i więcej	5	1	4	2	0	2
	bez stażu	100	56	44	86	43	43
Ogółem		235	126	109	240	110	130

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Busku Zdroju.

Z powyższej tabeli wynika, że osoby młode znajdują się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy w porównaniu z innymi grupami wiekowymi. Wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Busku Zdroju dominują osoby z wykształceniem średnim i zasadniczym zawodowym oraz osoby bez wykształcenia. Znaczącym problemem jest połączona z niskimi kwalifikacjami niewielka mobilność zawodowa znacznej części mieszkańców gminy zwłaszcza średniego i starszego pokolenia, co nie pozwala na dostosowywanie się do nowych wymagań na stanowisku pracy, do nowych rozwiązań organizacyjnych, a także do przekwalifikowania się. Równie znaczącym problemem jest bezrobocie wśród ludzi młodych, wchodzących na rynek pracy. Większość bezrobotnych to ludzie młodzi do 34 roku życia. Jest to niezwykle niekorzystna sytuacja a jej skutki mogą być widoczne również w przyszłości. Dlatego też konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na problem bezrobocia wśród tej grupy ludności. Wyżej wymienione czynniki determinują złą sytuację finansową i powodują uzależnienie od pomocy społecznej osób pozostających bez pracy. Opisane bariery wskazują na konieczność objęcia klientów pomocy społecznej kompleksowym systemem wsparcia.

Pozytywny wpływ na zmianę niekorzystnych tendencji w zakresie bezrobocia i na rynku pracy może mieć jedynie rozwój przedsiębiorczości, powstawanie nowych zakładów pracy tworzących nowe miejsca pracy zwłaszcza w produkcji i usługach, korzystna polityka kredytowa i podatkowa.

Znaczna część osób bezrobotnych Gminy Wiślica ma minimalne szanse na podjęcie zatrudnienia ponieważ posiada zbyt niskie lub niedostosowane do potrzeb lokalnego rynku pracy kwalifikacje zawodowe jak również nie ma umiejętności poruszania się po rynku pracy. Walka z bezrobociem możliwa jest na kilka sposobów. Najskuteczniejsze wydają się kursy zawodowe oraz poradnictwo w sprawach związanych z rynkiem pracy. W tym celu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiślicy realizuje projekty systemowe w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Osoby biorąc w nich udział zdobędą w ramach realizacji projektów wiedzę oraz kwalifikacje zawodowe, które zmotywują ich do podejmowania aktywności zawodowej.

Pracownicy socjalni ośrodka koordynują działania na rzecz bezrobotnych podopiecznych. Działania z zakresu pracy socjalnej to mobilizowanie podopiecznych do poszukiwania zatrudnienia i usamodzielnienia się od pomocy społecznej, do zatrudnienia przejściowego, tj. sezonowego. W ramach tych działań narzędziem pracy staje się kontrakt socjalny zawierany pomiędzy bezrobotnym a pracownikiem socjalnym określający zasady i cele współpracy. Osoba bezrobotna staje się narażona na wykluczenie społeczne. Wykluczenie społeczne jest to sytuacja, która uniemożliwia lub znacznie utrudnia człowiekowi pełnienie ról społecznych.

Liczba osób bezrobotnych ciągle wzrasta. Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje zwiększenie wydatków na udzielenie pomocy społecznej. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób/rodzin, którym zostały przyznane różne formy pomocy z tytułu bezrobocia.

TABELA Nr 8. Liczba przyznanych świadczeń z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2011, 2012.

Wyszczególnienie	Rok 2011	Rok 2012
Liczba osób/rodzin	181/60	169/61
Zasiłki celowe (liczba świadczeń)	39	60
Zasiłki okresowe (liczba świadczeń)	33	31
Świadczenia pieniężne na zakup żywności lub artykułów spożywczych	5168	3855

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS- 03 za rok 2011, 2012.

Instytucje działające na rzecz przeciwdziałania bezrobociu:

1) Powiatowy Urząd Pracy - jest podstawową jednostką organizującą pomoc osobom bezrobotnym i poszukującym pracy, w tym pośrednictwo pracy oraz poradnictwo zawodowe na szczeblu powiatu i gminy. Urząd realizuje również zadania w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia, zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej osób poszukujących pracy. Oferta usług świadczonych przez Urząd pracy to:

- pośrednictwo pracy;

- poradnictwo zawodowe;
- klub pracy;
- szkolenia;
- pożyczki;
- prace interwencyjne;
- roboty publiczne;
- programy specjalne.

2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiślicy :

udzielanie pomocy finansowej z powodu bezrobocia (przy jednoczesnym spełnieniu kryterium finansowego określonego w ustawie o pomocy społecznej);

udzielanie pomocy w formie pracy socjalnej (niezależnie od sytuacji finansowej);

udzielanie pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy (poradnictwo z zakresu aktywnego poszukiwania pracy, przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej, pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych - listów motywacyjnych i życiorysów, udostępnianie prasy z ofertami pracy, udostępnianie telefonu do przeprowadzania rozmów z pracodawcami).

4.2. Ubóstwo.

Ubóstwo definiuje się w różny sposób. W ustawie o pomocy społecznej brak jest definicji ubóstwa. Jedną z definicji ubóstwa jest zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny. Kwestia ubóstwa określana jest w kategoriach absolutnych lub względnych.

Przy podejściu absolutnym jako kryterium ubóstwa przyjmuje się warunki materialne, nie zapewniające zaspokojenia minimalnych potrzeb człowieka. Przy pojęciu względnym ubóstwo utożsamia się z nadmiernymi różnicami w poziomie życia. Jeśli w społeczeństwie występują duże nierówności, to najgorzej sytuowani jego członkowie, nawet, gdy mają środki pozwalające na więcej niż elementarne potrzeby, określają się ubogimi.

Ubóstwo jest traktowane jako główna przyczyna sytuacji wymagających pomocy społecznej, dlatego ustawa o pomocy społecznej precyzuje je w art.8 kryterium dochodowego.

Na gruncie pozostałych postanowień ustawy o pomocy społecznej można przyjąć, że „*ubóstwo*” odnosi się do sytuacji, w której osoby lub rodziny nie posiadają dochodów lub też ich dochody są niższe od kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

TABELA Nr 9. Liczba przyznanych świadczeń z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

Wyszczególnienie	Rok 2011	Rok 2012
Liczba osób/rodzin	284/80	218/58
Zasiłki celowe (liczba świadczeń)	30	28
Zasiłki okresowe (liczba świadczeń)	40	27
Świadczenia pieniężne na zakup żywności lub artykułów spożywczych	11960	9763

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS-03 za rok 2011, 2012.

Ubóstwo naszej gminy spowodowane jest tym, że jest to gmina wiejska. Znaczna część ludności prowadzi małe gospodarstwa rolne, z których dochód jest niewystarczający na utrzymanie rodziny. Na terenie gminy nie ma również dużych zakładów pracy w związku z czym nie ma możliwości podjęcia zatrudnienia.

4.3. Niepełnosprawność.

Wraz z rosnącym poziomem cywilizacji, zwiększeniu ulega liczba ludzi, którzy nie są w pełni sprawni i nie potrafią samodzielnie rozwiązywać swoich problemów życiowych i już ten argument jest wystarczającym do szerokiej i dogłębnej analizy problemu.

Niepełnosprawności, oprócz uszkodzenia ciała czy choroby, wciąż często towarzyszą liczne bariery- ekonomiczno- architektoniczne i środowiskowe, brak tolerancji dla odmienności w swoich społecznościach, ograniczony dostęp do wszystkich społecznych zasobów, dyskryminacja w wielu dziedzinach życia społecznego. Każda osoba postawiona w obliczu takiej sytuacji dokonuje zwykle izolacji samego siebie od złego świata, dokonując surowej segregacji na zdrowych i niepełnosprawnych.

Z uwagi na ogromną złożoność problemu opracowane działania muszą być wieloobszarowe nakierowane na społeczeństwo, rodzinę osoby niepełnosprawnej oraz na jednostkę. Wprowadzając w problem niepełnosprawności należy wyjaśnić pewne pojęcia z tym związane.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność to trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy.

Zbiorowość osób niepełnosprawnych dzieli się na 2 podstawowe grupy:

- osoby niepełnosprawne prawnie, tj. takie, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony;
- osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, tj. takie, które nie posiadają orzeczenia, ale mają (odczuwają) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności

podstawowych odpowiednich do swojego wieku (zabawa, nauka, praca, samoobsługa).

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych ustala się trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki.

Osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym jest osoba mająca naruszoną sprawność organizmu i jest niezdolna do podjęcia zatrudnienia, albo zdolna do wykonywania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej lub w zakładzie aktywizacji zawodowej oraz wymaga w celu pełnienia ról społecznych niezbędnej, stałej lub długoterminowej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Zaliczenie do znacznego stopnia niepełnosprawności nie wyklucza możliwości podjęcia przez taką osobę pracy na tzw. otwartym rynku pracy.

Osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym jest osoba, która z powodu naruszenia sprawności organizmu, jest zdolna do wykonywania zatrudnienia stanowisku pracy przystosowanym odpowiednio do jej potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności, wymagającą w celu pełnienia ról społecznych częściowej lub okresowej pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim jest osoba z naruszoną sprawnością organizmu zdolna do wykonywania zatrudnienia i nie wymagająca w celu pełnienia ról społecznych pomocy innej osoby.

Dzieci do 16 roku życia zaliczone są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspakajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku. Prawnym potwierdzeniem niepełnosprawności pozwalającym na zliczenie osoby do niepełnosprawnych jest orzeczenie o niepełnosprawności.

Ustawa definiuje ograniczoną możliwość samodzielnej egzystencji jako naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokojenie, bez pomocy innych osób, podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się, komunikację i komunikowanie się.

W orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności winny być również zawarte wskazania dotyczące szkolenia, zatrudnienia, form rehabilitacji, korzystania z systemu pomocy społecznej, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki techniczne, uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, korzystania z systemu środowiskowego wsparcia (usługi socjalne i opiekuńcze).

Orzeczenia, na podstawie wspomnianej ustawy wydają powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności powołane przez starostów (jako pierwsza instancja) oraz wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności powołane przez wojewodów (jako druga instancja). Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym, szczególnie jednak należy uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. Sam fakt uszkodzenia funkcji życiowych utrudnia, a czasem wręcz uniemożliwia wykonywanie zadań społecznych, co dodatkowo pogłębia stan izolacji psychicznej, którą wywołała choroba. W społeczeństwie występują tendencje do izolacji i ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i mimo poprawy w tej dziedzinie, niektóre formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych stanowią nadal poważny problem. Osoby niepełnosprawne niemal każdego dnia borykają się ze skutkami barier architektonicznych, transportowych i komunikacyjnych, a także z zasadami i kierunkami działań opartymi na nadopiekuńczości oraz z brakiem odpowiednich modyfikacji w udogodnieniach i formach działania. Uzupełnianie i podnoszenie jakości spójnego programu pomocy osobom niepełnosprawnym w znacznym stopniu poprawi sytuację tych osób. System wsparcia będzie uzupełniany o te formy, które zagwarantują osobom niepełnosprawnym lepsze usamodzielnienie, pełną integrację ze środowiskiem, a także będą przeciwdziałały izolacji i marginalizacji tej grupy osób.

Ze względu na wielość organów orzekających nie można określić precyzyjnie liczby osób niepełnosprawnych mieszkających w Gminie Wiślica.

TABELA Nr 10 Liczba przyznanych świadczeń z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Wyszczególnienie	Rok 2011	Rok 2012
Liczba osób/rodzin	96/32	138/46
Zasiłki celowe (liczba świadczeń)	19	28
Zasiłki okresowe (liczba świadczeń)	11	6
Świadczenia pieniężne na zakup żywności lub artykułów spożywczych	3441	2952

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS- 03 za rok 2011 i 2012.

W 2012 roku wypłacono 494 świadczeń na kształcenie i rehabilitację dziecka niepełnosprawnego oraz 2384 osób otrzymało zasiłek pielęgnacyjny.

Instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej poprzez:
 - pracę socjalną,
 - pomoc finansową

- udzielanie konsultacji osobom niepełnosprawnym w zakresie informacji dotyczących praw osób niepełnosprawnych i ich przywilejów wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, możliwości podjęcia nauki, korzystania z programów Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, korzystania z turnusów rehabilitacyjnych
- 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Busku Zdroju :
 - realizacja zadań Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (likwidacja barier, dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, realizacja zadań z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki oraz rehabilitacji dzieci i młodzieży).
 - 3) Starostwo Powiatowe w Busku Zdroju, Powiatowy Zespół ds. Orzekania O Niepełnosprawności
 - ustalanie stopnia niepełnosprawności dla dzieci i osób dorosłych.
 - 4) Powiatowy Urząd Pracy w Busku Zdroju:
 - realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej, w tym: prowadzenie pośrednictwa pracy oraz poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych (rejestracja osób bezrobotnych i poszukujących pracy, ewidencja zgłoszeń, kierowanie do pracy, zwłaszcza na stanowiska specjalnie tworzone dla osób niepełnosprawnych, poradnictwo zawodowe, konsultacje indywidualne, szkolenia w grupach integracyjnych, organizowanie przekwalifikowań).
 - 5) Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Busku Zdroju:
 - ustalanie sposobu realizacji obowiązku szkolnego;
 - działania profilaktyczne;
 - diagnozowanie dzieci;
 - terapia psychologiczna.
 - 6) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Broninie.
 - 7) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Niepełnosprawnych Ruchowo „Górka” w Busku- Zdroju.

4.4 Alkoholizm.

Pogarszające się warunki życia wpływają również na kondycję psychospołeczną populacji. Ludność próbuje chwilowo zapominać o problemach uciekając w alkohol i inne środki psychotropowe. Dlatego tak istotnym problemem dla każdej gminy są uzależnienia. Podobnie jednak jak w innych gminach rozmiar problemu uzależnień jest bardzo ciężki do zmierzenia. Wynika to z

niechęci osób mających problemy z alkoholem do ujawniania tego faktu. Często zdarzają się również przypadki, że osoba uzależniona nie zdaje sobie sprawy ze swojego problemu. Dlatego działalność instytucji zmierzających do ustalenia liczby osób uzależnionych jest utrudniona. W 2012 roku w gminie Wiślica objęto pomocą 12 osoby mające problemy z uzależnieniem alkoholowym. Statystyki te są niestety niezbyt wiarygodne, gdyż są to tylko osoby poddające się dobrowolnie leczeniu. Problem dokładniejszego zbadania problemu alkoholizmu jest bardzo istotny z punktu widzenia rozwoju gminy. Lepsze dane dotyczące tego problemu pozwolą lepiej zapobiegać uzależnieniom w przyszłości. Należy dodać, iż tego typu problemy socjalne są bardzo groźne. Powodują trwałe wykluczenie społeczne, a także zagrażają prawidłowemu rozwojowi gminy. Niekorzystnie wpływają również na kolejne pokolenia.

Problem alkoholizmu wynika z trudności przystosowania się do ciężkich warunków życia mieszkańców. Trudności w znalezieniu pracy, ciągły stres, poczucie osamotnienia w rozwiązywaniu kluczowych problemów to główne powody sięgania po środki odurzające. Problem ten jest szczególnie niebezpieczny w przypadku młodych ludzi, wobec których oczekiwania i presja społeczna są ogromne. Dlatego młodzież masowo zaczyna sięgać po alkohol i środki psychotropowe powodujące silne uzależnienie. Wśród młodych ludzi zjawiska te są również bardzo niebezpieczne, gdyż bardzo ciężko jest zmierzyć rozmiar tego zjawiska. Dlatego jednym z głównych priorytetów rozwoju gminy powinna być walka z uzależnieniami – szczególnie wśród młodzieży. Mimo problemów ze zmierzeniem rozmiaru alkoholizmu na terenie Wiślicy w rozwiązywaniu problemów uzależnień gmina powinna korzystać z wieloletnich doświadczeń w tej dziedzinie. W świetle opinii specjalistów są to przede wszystkim działania profilaktyczne adresowane do dzieci i młodzieży oraz kobiet. Odpowiednia profilaktyka pozwoli uchronić część osób przed problemem alkoholizmu, a także uświadomić innym mieszkańcom gminy, jak zapobiegać i jak pomagać osobom uzależnionym.

Na terenie Wiślicy nie odnotowano dotychczas zjawiska narkomanii, jednak wynika to bardziej z trudności w zmierzeniu skali tego problemu, niż z braku jego występowania. W obecnych czasach zagrożenie narkomanią stale wzrasta, dlatego konieczne są odpowiednie działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży.

Prawidłowe rozwiązanie problemu uzależnień jest istotny nie tylko dla osób bezpośrednio zagrożonych chorobą, ale również dla osób bliskich. Również dla tych osób alkoholizm jest bardzo stresujący. W przypadku uzależnienia sytuacja ta oddziałuje także na całą rodzinę. Dlatego pomoc w tego typu przypadkach powinna kompleksowo być skierowana także do osób bliskich. Problem powinien być więc szczególnie wnikliwie przeanalizowany i w tej dziedzinie powinni się specjalizować pracownicy odpowiedzialni za problemy społeczne.

Zespół uzależnienia od alkoholu jest to chorobą chroniczną i postępującą. Zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej. Polega na niekontrolowanym picciu napojów alkoholowych

, może doprowadzić do śmierci. Alkoholizm jest zjawiskiem, które dotyka wielu mieszkańców naszej gminy.

Alkoholizm charakteryzuje się następującymi zjawiskami :

- a) codzienne wypijanie alkoholu w celu zadowalającego funkcjonowania,
- b) regularne często ograniczane do weekendów picie dużych ilości alkoholu
- c) ciągle picie występujące na przemian z okresem abstynencji,
- d) utrata kontroli nad piciem ,
- e) zaburzenia pamięci i świadomości,
- f) nawroty picia po próbach abstynencji

Nadużywanie alkoholu bardzo często jest wynikiem nie radzenia sobie z problemami jakie niesie życie. W ostateczności prowadzi do wyniszczenia fizycznego i psychicznego pijącego. Alkoholik to osoba niedojrzała emocjonalnie, skłonna do wahań, gwałtownych i wybuchowych reakcji radości, rozpacz, nieprzemyślanych zachowań. Ma małą odporność na frustracje, jego kontakty z innymi są płytkie i luźne, przejawia niepokój przed ujawnieniem jego uzależnienia. Nadużywanie alkoholu odbija się także w życiu społeczeństwa . Problemy pojawiają się w różnych dziedzinach: rodzinnych, zawodowych, porządku publicznego. Nadużywanie alkoholu jest jedną z głównych przyczyn rozwodów. Alkoholizm jest także przyczyną złej sytuacji materialnej i społecznej rodziny. Dzieci alkoholika żyją w niepokoju, lęku, napięcia, uczą się destruktywnych zachowań, często są bite, poniżane. W dorosłym życiu grozi im dezintegracja osobowości, mająca swoje odzwierciedlenie w zaburzeniach emocjonalnych. Rozmiar alkoholizmu, jego działanie obserwuje się wśród klientów pomocy społecznej. Niepokojący staje się fakt wzrastania wśród mieszkańców naszej gminy liczby osób uzależnionych od alkoholu oraz picie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież a także łatwy jego dostęp. Często w rodzinach z tym problemem alkoholizm staje się dziedziczny.

Najczęściej spotykane zagrożenia związane z nadużywaniem alkoholu to:

- 1) zagrożenie życia,
- 2) rozpad rodziny,
- 3) utrata miejsca pracy,
- 4) łamanie norm społecznych i prawnych.

Informacje Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wiślica dotyczące problemu alkoholowego w latach 2011 - 2012:

Liczba zgłoszeń o przypadkach nadużywania alkoholu : w 2011 r. 17 w 2012 r. 12 w tym:

- 1) z Komisarzatu Policji w Solcu Zdroju w 2011 roku – 9, w 2012 roku - 3,

- 2) z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiślicy w 2011 roku - 3, w 2012 roku - 4,
- 3) od rodzin osób nadużywających alkoholu w 2011 roku -5 , w 2012 roku – 5.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wiślica w 2012 roku realizowała następujące zadania:

- 1) podejmowała czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- 2) opiniowała wnioski o wydanie zezwolenia na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych w miejscu lub poza miejscem sprzedaży w kwestii zgodności lokalizacji punktu sprzedaży,
- 3) uczestniczyła w realizacji zadań zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii,
- 4) prowadziła profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii w szczególności wśród dzieci i młodzieży w szkołach,
- 5) udzielała rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym pomocy psychospołecznej, prowadziła poradnictwo i interwencję w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 6) wspomagała działania instytucji służących rozwiązaniu problemów alkoholowych.

TABELA Nr 11. Liczba przyznanych świadczeń z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.

Wyszczególnienie	Rok 2011	Rok 2012
Liczba osób/rodzin	5/2	6/2
Zasiłki celowe (liczba świadczeń)	2	1
Zasiłki okresowe (liczba świadczeń)	2	0
Świadczenia pieniężne na zakup żywności lub artykułów spożywczych	0	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS-03 za rok 2011, 2012.

Instytucje działające na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiślica:
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
- 3) Poradnia Leczenia Uzależnień w Busku Zdroju,
- 4) Komenda Powiatowa Policji w Busku Zdroju,
- 5) Komisariat Policji w Solcu Zdroju,
- 6) Buski Ośrodek Trzeźwości „Zdrój”,

7) Szkoły i przedszkola z terenu Gminy Wiślica.

V. WIZJA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WIŚLICA.

5.1 Wizja gminy.

Wizja to obraz fragmentu rzeczywistości utworzona przez twórczą wyobraźnię. Ustalona spójna wizja swojej gminy stanowi czynnik jednoczący społeczność lokalną, która będzie podejmowała wysiłki w celu realizacji wspólnego dobra.

Na podstawie analizy SWOT sformułowana została następująca wizja gminy :

Gmina przyjazna mieszkańcom, wrażliwa na problemy społeczne, aktywna, z minimalnym bezrobociem, efektywnie wykorzystująca środki unijne.

VI. CELE STRATEGICZNE GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WIŚLICA

1) Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa.

Lp.	Kierunki Działań	Realizatorzy/ Partnerzy	Zróżła finansowania	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji działań
1.	Organizowanie prac społecznie użytecznych i innych form zatrudnienia	Urząd Gminy PUP	Budżet gminy Budżet państwa	Działania ciągłe	Liczba osób zatrudnionych
2.	Udzielanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Unii Europejskiej	Działania ciągłe	Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenia
3.	Praca socjalna	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy Organizacje pozarządowe	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Unii Europejskiej	Działania ciągłe	Liczba zawartych kontraktów socjalnych

2) Aktywizacja zawodowa oraz minimalizowanie zjawiska bezrobocia.

Lp.	Kierunki działań	Realizatorzy/ Partnerzy	Zróżła finansowania	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji działań
1.	Podejmowanie działań zmierzających do przekwalifikowania się osób długotrwale bezrobotnych lub będących bez kwalifikacji zawodowych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Unii Europejskiej	Działania ciągłe	Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli z wynikiem pozytywnym udział w kursach zawodowych
2.	Zwiększenie aktywności zawodowej, nabycie umiejętności poruszania się na rynku pracy osób bezrobotnych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Unii Europejskiej	Działania ciągłe	Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli z wynikiem pozytywnym udział w warsztatach aktywizacji

					społecznej i zawodowej
3.	Organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych	Urząd Gminy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Unii Europejskiej	Działania ciągłe	Liczba osób zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych
4.	Szkolenia dostosowujące kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych, poszukujących pracy, rolników.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Unii Europejskiej	Działania ciągłe	Liczba osób które uzyskały kwalifikacje zawodowe
5.	Współpraca i wspólne działanie instytucji wspierających osoby bezrobotne	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy Organizacje pozarządowe	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Unii Europejskiej	Działania ciągłe	
6.	Zawieranie i realizacja kontraktów socjalnych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy	Działania ciągłe	Liczba zawartych kontraktów socjalnych
7.	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej klientów pomocy społecznej i instrumentów wsparcia	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy	Działania ciągłe	Liczba zawartych kontraktów socjalnych

3) Przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Lp.	Kierunki działań	Realizatorzy/ Partnerzy	Źródła finansowania	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji działań
1.	Wsparcie osób uzależnionych	Urząd Gminy Gminny Ośrodek	Budżet gminy Budżet	Działania ciągłe	Liczba osób, którym udzielono pomocy

	od alkoholu	Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	państwa		
2.	Przyznawanie świadczeń finansowych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy Budżet państwa	Działania ciągłe	Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenia
3.	Kierowanie na leczenie odwykowe i terapię	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Budżet gminy Budżet państwa	Działania ciągłe	Liczba złożonych wniosków
4.	Edukacja młodzieży w kierunku wychowania w trzeźwości	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe Szkoły i Przedszkola	Budżet gminy Budżet państwa	Działania ciągłe	Liczba osób objętych profilaktyką
5.	Wypracowanie i doskonalenie form pracy z podopiecznymi uzależnionymi, w celu mobilizacji do podjęcia leczenia	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Unii Europejskiej	Działania ciągłe	Liczba osób biorących udział w spotkaniach
7.	Praca socjalna	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy Organizacje Pozarządowe	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Unii Europejskiej	Działania ciągłe	

4) Pomoc osobom niepełnosprawnym i chorym psychicznie

Lp.	Kierunki działań	Realizatorzy/ Partnerzy	Zróżła finansowania	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji działań
1.	Wsparcie finansowe osób i rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności	Urząd Gminy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy Budżet państwa	Działania ciągłe	Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenia
2.	Likwidacja barier architektonicznych, komunikacyjnych, transportowych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet gminy Budżet państwa Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	Działania ciągłe	Liczba osób, którym udzielono wsparcia
3.	Pomoc osobom niepełnosprawnym w załatwianiu spraw urzędowych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet gminy Budżet państwa	Działania ciągłe	Liczba osób, którym udzielono wsparcia
4.	Organizowanie dojazdów osobom niepełnosprawnym na Warsztaty Terapii Zajęciowej i innych placówek dziennego pobytu mieszczących się poza terenem gminy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy	Budżet gminy Budżet państwa	Działania ciągłe	Liczba osób objętych pomocą

5.	Praca socjalna	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy Organizacje pozarządowe	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Unii Europejskiej	Działania ciągłe	Liczba osób objętych pracą socjalną
6.	Aktywizowanie zawodowe osób niepełnosprawnych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Unii Europejskiej	Działania ciągłe	
7.	Zapewnienie dostępu do rehabilitacji i pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	Działania ciągłe	Liczba osób, która skorzystała z dofinansowania z turnusów rehabilitacyjnych
8.	Edukacja społeczeństwa lokalnego na temat problemu niepełnosprawności	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Szkoły	Budżet gminy Budżet państwa Fundusze Unii Europejskiej	Działania ciągłe	Liczba osób objętych edukacją

VII. ANALIZA SWOT.

Analiza SWOT stanowi kompleksowe narzędzie pomocnicze pozwalające pogłębić ocenę otoczenia planowanego przedsięwzięcia, a także wewnętrznych aspektów warunkujących jego powodzenie. Z oczywistych względów w niniejszej analizie zdefiniowano jedynie czynniki mające kluczowe znaczenie dla polityki społecznej samorządu Gminy Wiślica.

Analizę SWOT oparto na wyodrębnionych czynnikach mających wpływ na rozwój sfery społecznej. Treść analizy jest z natury szersza niż wyspecyfikowane czynniki rozwojowe, gdyż obejmuje ona nie tylko pola działań polityki społecznej, lecz również uwzględnia efekty tych działań np. stan rozwoju systemu opieki społecznej, w tym poziom rozwoju instytucji realizujących

politykę społeczną władz samorządowych.

W zasadzie nie można precyzyjnie zaplanować z poziomu władz lokalnych wszystkich kierunków działań w polityce społecznej z uwagi na silny związek tej sfery z polityką centralną państwa, ale uwzględniać należy czynniki prowadzące do rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy. Stąd np. jako szansę uwzględniono edukację i zainteresowanie problematyką polityki społecznej w skali gminnej.

Wnioskowanie szans i zagrożeń oparte zostało na zestawieniu mocnych i słabych stron. Innymi słowy szanse i zagrożenia stanowią pochodną wielu istniejących czynników.

Mocne strony polityki społecznej gminy są czynnikami pozytywnymi z punktu możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego wywołanego m.in. realizacją strategii społecznej gminy i działań dla aktywizacji społecznej i gospodarczej mieszkańców. Rozwój jest tu traktowany jako wszelkie pozytywne zmiany w systemie pomocy społecznej wywołane podjęciem działań zawartych w Strategii.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• Czyste środowisko naturalne• Możliwość pozyskania środków z Funduszy Unii Europejskiej• Uregulowania i programy unijne• Istnienie PEFRON jako źródła finansowania zadań w zakresie problemów osób niepełnosprawnych• Dziedzictwo narodowe i inne dobra kultury, Muzeum Regionalne• Dobra współpraca między instytucjami zajmującymi się problematyką społeczną• Pomoc społeczna zapewniająca opiekę nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi, przewlekle chorymi i z zaburzeniami psychicznymi	<ul style="list-style-type: none">• Wysoka stopa bezrobocia• Ubogi rynek pracy• Ograniczone zasoby rzeczowe i finansowe, które mogą być wykorzystane na rzecz rozwiązywania problemów społ.• Słabo rozwinięta infrastruktura instytucji pomocy społecznej• Wzrastająca liczba ludzi ubogich• Niekorzystne, demograficzne- starzenie się społeczeństwa- wyjazdy młodych ludzi za granicę• Bariery architektoniczne• Wyuczona bezradność,• Postawy roszczeniowe.• Niedostępność pomieszczeń OPS dla osób niepełnosprawnych - bariery architektoniczne• Mała liczba organizacji mogących się zaangażować w usuwanie problemów społecznych lub przyczyn ich powstawania

SZANSE	ZAGROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> > Możliwość pozyskania funduszy ze środków Unii Europejskiej Edukacja społeczeństwa w kierunku kształtowania pozytywnych postaw w zakresie zdrowego stylu życia <ul style="list-style-type: none"> > Silny i w miarę posiadanych kompetencji sprawnie działający samorząd > Propagowanie profesjonalnych programów profilaktycznych > Promocja gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Dalszy wzrost poziomu bezrobocia <ul style="list-style-type: none"> ■ Obarczanie samorządów lokalnych kolejnymi zadaniami w nieproporcjonalnej wielkości do środków budżetowych ■ Brak środków na budownictwo społeczne <ul style="list-style-type: none"> ■ Wzrastający poziom alkoholizmu ■ Niestabilność prawa, brak jasnych uregulowań w zakresie rozdziału zadań i środków państwogminy ■ Długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej ■ Stereotypy w wizerunku pomocy społecznej

VIII. MONITORING STRATEGII

Strategia Rozwiązywania problemów Społecznych jest dokumentem określającym cele i działania do roku 2020 w zakresie problematyki społecznej. Długookresowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i uwzględniania ich w strategii. Skuteczna realizacja ustalonych zadań będzie możliwa poprzez opracowanie, wdrażanie monitorowanie budowanych w oparciu strategię szczegółowych programów operacyjnych. Efektem będzie znaczący wzrost poziomu życia obywateli oraz integracja lokalnej społeczności.

Monitoring strategii jest obserwacją realizacji celów strategicznych. Prowadzeniem monitorowania, wdrażania strategii oraz jej ewaluacją zajmować się będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiślicy. Monitoring realizacji strategii umożliwia: podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych, obserwację stanu zaawansowania projektów rozwojowych, umożliwiających aktualną identyfikację problemów w ich realizacji, ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację, weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków, kontrolę postępu prac związanych z realizacją działań.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są wyznaczone działania.

Wskaźnikami oceny monitorowania strategii będą wymierne ilości podjętych działań. Przy monitoringu strategii będą przedstawione cele operacyjne oraz podjęte działania i wskaźniki działań Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wiślica w latach 2014 - 2020.

ZAKOŃCZENIE

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przyczyni się do wdrożenia w Gminie Wiślica nowoczesnego modelu polityki społecznej. Strategia ukierunkowuje działania władz samorządowych i instytucji pomocy społecznej, w tym przede wszystkim Ośrodka Pomocy Społecznej na pełnienie aktywnej roli w budowaniu nowoczesnego modelu systemu pomocy społecznej. Strategia jest zorientowana na rozwiązanie najważniejszych problemów społecznych, które na etapie tworzenia strategii zostały dokładnie zidentyfikowane i opisane. Wyznaczenie strategicznych celów i kierunków działania powinno ułatwić rozwiązywanie problemów społecznych i przyczynić się do poprawy sytuacji wielu osób, a także zaktywizowania wielu grup podlegających wykluczeniu społecznemu.

Celem Strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, poprawę sytuacji materialnej, rynku zatrudnienia i wzrost przedsiębiorczości.

Strategia jest zatem instrumentem nowoczesnej polityki społecznej wdrażanej na poziomie lokalnym przez władze samorządowe Gminy Wiślica, mającym pobudzać do aktywności organizacje, instytucje, środowiska działające w obszarze pomocy społecznej, rozwoju gospodarczego i społecznego gminy.

Strategia jest dokumentem otwartym i powinna być uaktualniana , adaptowana do zmian zachodzących w społeczności gminnej.